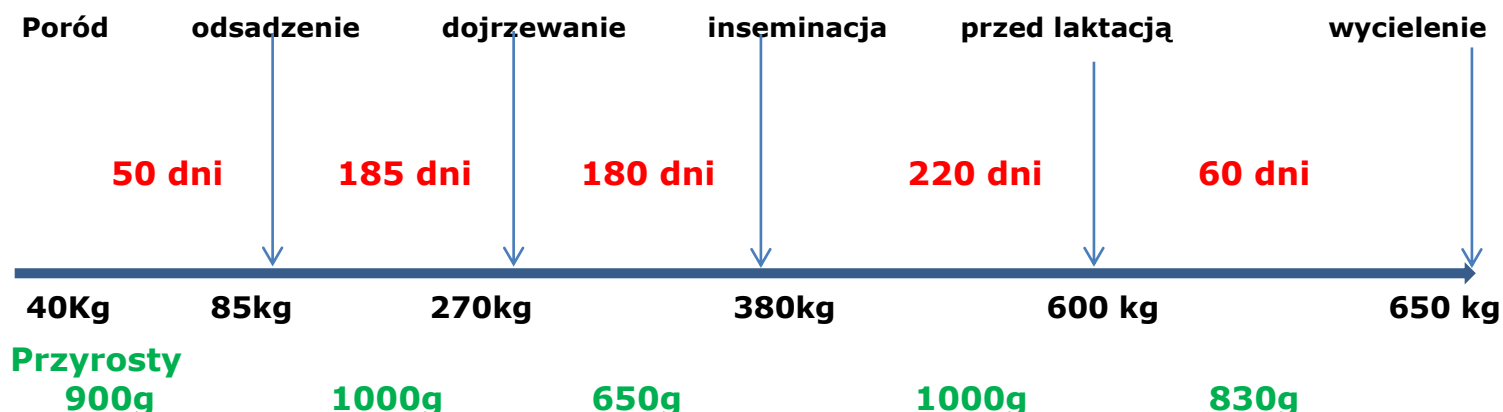

Zacielanie jałówek

czyli porady hodowlane Artura Kaszyńskiego, doradcy hodowlano-żywnieniowego z Biomin Polska

W poprzednich artykułach opisałem prawidłowy sposób odchowu cieląt i jałówek, który można przedstawić w formie wykresu.

W tym wypadku zacielenie następuje w 14 miesiącu. **Jednak istotne są dwa parametry masa ciała i wysokość (od 128 cm).** Jeżeli jałówka osiągnie tą masę i wysokość wcześniej, należy przystąpić do inseminacji. Oczywiście należy pamiętać o różnicach rasowych, powyższy wykres jest dla holsztyna i nie ma szans, aby zwykła rasa ncb osiągała takie przyrosty, a tym bardziej niewielki jersey. Z tym, że większość naszych krów to w praktyce krzyżówki pomiędzy holsztynem a ncb i ich normy wzrostu są gdzieś pomiędzy. Dla czystych ras to wygląda następująco:

wiek	Holsztyn		czarno-biała		jersey	
	masa	wzrost	masa	wzrost	masa	wzrost
2 m-ce	76 kg	87 cm	72 kg	84 cm	55 kg	78 cm
3 m-ce	110 kg	93 cm	100 kg	88 cm	75 kg	82 cm
6 m-ce	180 kg	104 cm	162 kg	100 cm	130 kg	94 cm
12 m-ce	340 kg	124 cm	285 kg	118 cm	220 kg	109 cm
15 m-ce	420 kg	129 cm	350 kg	122 cm	265 kg	114 cm
18 m-ce	490 kg	133 cm	405 kg	130 cm	305 kg	119 cm
24 m-ce przed wycieleniem	636 kg	140 cm	535 kg	134 cm	395 kg	122 cm
24 m-ce po wycieleniu	568 kg	140 cm	485 kg	134 cm	350 kg	122 cm

Oczywiście jak wiele teorii i również teoria wczesnego krycia ma pewne minusy. Podejrzewam, że zwolennicy późniejszego krycia mogliby je wymieniać. Jednak krowy trzymamy głównie dla pieniędzy i to one powinny decydować o kierunku naszych poczynań. Jak również wady i zalety każdego systemu odchowu możemy przeliczyć na pieniądze. W wielu krajach przodujących w produkcji mleka,

było prowadzonych wiele badań w tym kierunku. Zdaję sobie sprawę, że: „inny klimat, inna cena mleka (często niższa) ...” , ale dlaczego nie czerpać z doświadczeń innych? Przecież zawsze lepiej uczyć się na cudzych błędach.

Aktualnie dąży się do obniżenia wieku pierwszego zacielenia nawet do 13 miesięcy przy odpowiedniej masie i wyrostowości. Kluczem jest prawidłowy odchów i intensywne żywienie już od pierwszych dni.

Pokazuje to doświadczenie, z którego wynika, że zacielane w niższym wieku jałówki miały wyższą wydajność, jak również były zdrowsze. Wynika to z faktu, że takie zwierzęta dostały więcej siary (odporność), jak również były lepiej żywione w pierwszych miesiącach życia (lepszy rozwój narządów).

Wpływ wczesnego odchowu na późniejszą produktywność i zdrowotność

Przyrosty w pierwszych 3 miesiącach	705g	900 g
Siara w pierwszych 12 godzinach	2 litry	4 litry
Brakowanie do końca 2 laktacji	24,3%	12,9 %
Wiek pierwszej inseminacji	14 miesięcy	13,5 miesięcy
Produkcja w pierwszych 2 laktacjach	15 918 litra	17 377 litra

Podczas intensywniejszego żywienia cieląt możemy przyspieszyć ich wzrost, zwiększyć ich produkcję ale czy to się opłaca? Przecież lepszy preparat mlekozastępczy jest droższy, dobry starter kosztuje a trawa jest za „darmo”. Należy pamiętać, że trawa też kosztuje no i te zwierzęta gdzieś stoją a budynki nigdy nie są za darmo i ktoś musi je obsługiwać. To wszystko generuje koszty. My mamy tendencję do zauważania dużych wydatków jednorazowych natomiast trudniej nam policzyć koszty niewielkie, ale za to codzienne. Wyniki badań w USA pokazują, że najdroższym okresem jest od 400 kg do wycielenia bo jest on najdłuższy i duże zwierzę dużo je.

koszt	Do 100 kg	100-350 kg	350-400 kg	400 do wycielenia
żywienia	71,75 \$	210,75 \$	75,05 \$	343,13 \$
praca	72,31 \$	75,93 \$	25,27 \$	78,23 \$
pozostałe	55,16 \$	119,22 \$	55,19 \$	227,23 \$
total	199,22 \$	405,91 \$	155,51 \$	648,59 \$
procentowo (koszt poszczególnych okresów do całości kosztów odchowu)	14%	29 %	11 %	46 %

Przy małych cielętach równym kosztem paszy jest koszt pracy, a więc i tak przy nich chodzimy, to dlaczego nie żywić ich dobrze, aby były lepsze efekty naszej pracy? W całości kosztów, faktycznie, odchów cieląt stanowi niewielki procent a ma kluczowe znaczenie dla jakości przyszłej krowy.

Ostatnio spotkałem się z rolnikiem z Podlasia. Zapytany o to, czy stosuje starter dla cieląt odpowiedział, że „daje swoją mąkę, bo jakby wszystko kupić, to nic by nie zostało”. Z kolei spytałem w jakim wieku zaciela jałówki, okazało się, że zaczyna od 18 miesięcy. Opowiedziałem, że można by przy lepszym żywieniu zejść do 15 miesięcy a 3 miesiące żywienia kosztują, na to usłyszałem

odpowieź, że nie można tak wszystkiego liczyć, bo by się nigdy nie doliczył. To jak to jest? Pasze dla małych cieląt liczymy, a żywienia jałówek nie, bo one jedzą za darmo? W Argentynie gdzie chodzą cały rok na pampasach, których jest kilkadziesiąt tysięcy hektarów, tak może być, ale w Polsce realia są inne i nawet trawa rośnie na ziemi, której zawsze mamy za mało i jest nie tania.

Mamy policzone koszty odchowu jałówek, ale należy również uzmysłowić sobie drugą stronę, czyli dodatkowe przychody z obniżania wieku wycielenia. Czasami zdarza się, że jałówka cieli się w wieku 33 miesięcy. Co wtedy tracimy?

Wiek pierwszego wycielenia (m-ce)	Koszty odchowu do wycielenia (pln)	Ilość mleka od wycielenia do 30 miesięcy (l) (przy średniej wydajności dziennej 25l)	Przychód (pln) (przy średniej cenie 1,1pln/l mleka)	Koszt /przychód do 30 miesięcy (pln)
1	2	3	4	[4-2]
33	5 500	0	0	- 5500
28	4 600	4235	4658	+58
25	4 400	5290	5819	+1419
22	4 550*	7200	7920	+3370

* Przy wieku wycielenia w 22. miesiącu zostały uwzględnione wyższe koszty odchowu wynikające z intensywniejszego żywienia. Od przychodu należałoby odjąć różnicę w kosztach żywienia jałówki a krowy w laktacji.

Jak widać na stare jałówki należy spojrzeć jak na dodatkowe obciążenie, które później powinny zwrócić nam poniesione koszty przez dłuższe użytkowanie i większą produkcję. W praktyce jednak okazuje się, że te sztuki szybciej wypadają. Dodatkowym aspektem jest również fakt, że im później zacielamy jałówki, tym potrzebujemy więcej ich na remont stada – mniej możemy ich sprzedać, a to czy gospodarstwo ma nadwyżki jałówek czy nie jest najlepszym wyznacznikiem jakości odchowu, najbardziej wymiernym i bezdyskusyjnym. I tego chciałbym Państwu - życzyć wysokich zysków z produkcji mleka i sprzedaży jałówek.

Artur Kaszyński